

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za šetrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za šetrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 299.

V Ljubljani, v ponedeljek 30. decembra 1889.

Letnik XVII.

Italija.

Italija, mati junakov in mučnikov, dežela umetnosti in krasote, trpko čuti posledice Bismarckove železne politike. Vsled te politike je nastalo ostro nasprotje in sovraštvo med Italijo in Francijo, skoravno ste si soredni in najbližji po zgodovini, jeziku in umetnosti. Crispi je vpregel svojo domovino v ojnice nemške zaveznice proti Franciji, da služi namenom Nemčije. S tem pa je državljanom naložil ogromna bremena za silno oboroževanje na suhem in na morji. Crispi s svojo Italijo ni hotel biti zadnji med godci evropskega koncerta. Primanjkljaj v italijanskem državnem proračunu raste, kakor hudournik, ko se začne tajati sneg na gorah. Umrši finančni minister Sella je z velikim trudom vredil državne finance, da je imela država nekaj let redni prebitek. Armada pa in mornarica ste pogoltnili tolike žrtve bednega prebivalstva, da je imela državna blagajnica v kratkih letih ogromen primanjkljaj.

Te finančne neprilike mlade Italije pa je še pomnoževal gospodarski boj s Francijo. Razmere med tema sosedama so bile že tako napete, da se je bilo bati krvave vojske. V tej napetosti je Francija postopala mirno in modro in tako zabranila grozno nesrečo za oba in morda tudi za mnoge druge narode. Gospodarsko stanje Italije je v tem času silno propadlo, ker ni mogla izvažati svojih glavnih pridelkov. Italiji ni preostalo družega, nego da se podvrže Franciji ali pa prične pustolovni boj. Storila je prvo. Pred Božičem je italijanska zbornica vsprejela z veliko večino postavo, da se odpravi diferencialna carina nasproti Francoski. Gospodje so priznali, da od Nemčije nimajo one koristi, katere so se nadejali, in da njihovo poljedelstvo in obrt ne moreta obstati brez Francije.

Dné 19. t. m. je italijanska zbornica vsprejela s 196 glasovi proti 98 tudi postavo, da se „preosnujejo“ dobrodušni zavodi. Torej 98 mōž se je našlo toli poštenih in pravičnih, da so nasprotovali kričeči krivici. „Opere pie“ — dobra dela —

katerih je v Italiji mnogo, oskrbovala je cerkev, ker so vzrastla popolnoma na cerkvenih tleh. Ta „dobra dela“ morajo se „preosnovati na korist ustanov“, vpeljati se mora le boljša uprava, kajti dosedanja po nazorih italijanskih državnikov ni več „času primerna“.

Nosili bi vodo v Savo, ko bi skušali dokazati krivičnost te najnovejše italijanske zaplembe ali konfiskacije. Da hoče Italija konfiskovati, razvidi se iz prisvojene si pravice do preosnov. Država bode po novi postavi določevala, kaj ni več „času primerne“ in komu naj se prepusti imetje „brez gospodarja“. In to se godi v pravni državi. Socijalisti si morajo veselja mēti roke, kajti iz ustanov nastala bodo društva, in od teh do bogatih zasebnikov načeloma ni nobenega, v resnici pa le kratek korak.

Tako meče mlada Italija velik del ljudskega premoženja v brezdanjo državno vrečo. Cerkev je zbiral za revne ljudi po vaseh v materialno, versko in kulturno podporo, modra birokracija pa si je prisvojila kravico, da si nabrane novce ogleda, vzame dotični vasi ali trgu in, če je času primerno, porabi denar za naprave, katere bi morala plačati občina ali država.

Enak dogodek so doživeli tudi že v Avstriji koncem minolega stoletja, ko so zatrli bratovščine in konfiskovali denar. Trpelo je v prvi vrsti revno ljudstvo. Dné 2. novembra 1789 je francoski narodni zbor sklenil postavo, da se prodajo cerkvena posestva. To se je zgodilo, a posledice temu tudi niso izostale: posestva brez vrednosti, sleparija z assignati, nova občinska bremena itd. Tudi Španija pozná konfiskacijo cerkvenih posestev, skoravno se njene finance niso zboljšale.

To pa se je dogajalo v prejšnjih absolutnih državah, a da pravna država stega roke po tujem imetju, to je krivica. V skrajni sili more država le nadzorovati upravo ustanovnih denarjev, a te nadzorovalne pravice ne smé premeniti v konfiskacijsko. V Italiji je nižje prebivalstvo že itak revno od rimskih časov vsled latifundij, in ravno cerkev

je tukaj z milimi darovi in ustanovami poravnala prepad med bogatini in reveži.

Sedaj pa je država vzela revnemu ljudstvu tudi to podporo, zadnji košček kruha. Ali je to državniška modrost?

Govor poslanca Žačka

v državnem zboru dné 13. decembra 1889.

(Dalje.)

Dotični politiki so se pač zmotili, kajti danes vidite, da s tem niso zavarovali nemško-liberalne večine. Eno pa so dosegli, in sicer to, kar je rekel imeniten član Vaše stranke; ranjki minister Lasser je bivšemu glavarju in vodji narodne stranke v Dalmaciji zagotavljal: Neposredne volitve bodo imele vsaj ta vspeh, da ne bo mogoče pridobiti dvetretjinske večine v državnem zboru zoper liberalno stranko!

To so bile tedaj težnje, katere ste zastopali pri sklepanju ustavnih postav, to so bile misli, ki so Vas vodile!

Blagor narodov, njihove želje, njihove potrebe, pravne zahteve, državni interesi, blagor države je bil v Vaših očeh stranska stvar, strankarstvo pa Vam je bilo vse! (Dobro! na desnici.)

Zaradi tega se bojite za ustavo, ker s seboj zamenjate ustavo. Vi, gospôda moja, stojite na stališči: „Če smo mi v nevarnosti, v nevarnosti je tudi ustava.“ In takó, gospôda moja, s sedanjo vlado vsled teženj večine ni v nevarnosti ustava, marveč k večjemu uresničenje Vaših strankarskih želj, prerojenje in obnovenje Vašega nemško-liberalnega strankarskega gospodstva! Gospôda moja! Vi takó branite ustavo, nikdar nočete ničesa slišati o tem, da bi jo predrugčili. Prosim pa Vas, pomislite, po čem sami neprestano hrepenite. Vprašam Vas, ali je vse to, kar hočete v kraljestvu Češkem doseči, mogoče izvršiti, ne da bi bilo treba preminjati ustavo? Ali po obstoječi avstrijski ustavi, da ne govorim o zgodovinskem pravu, ki Vas preveč straši, — ali kraljestvo Češko ni nerazdeljiva celota v svoji upravi (Prav res! na desnici) in svojih ostalih

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1889.

(Spisali Cirilovec.)

(Konec.)

Druga koledarjeva povest je „Znojilčevoga Marka božja pot“. Znojilčev Marko je nekoliko slaboumen. Nekoč bi šel rad s svojim starejšim bratom in sestro na božjo pot na Skaručino. Tega mu pa mati ne dovolijo. Toda on se za to ne zmeni ter jo odrine sam. Nazaj gredé zgreši pravo pot ter žalostno izprašuje potnike, kod se pride na Znojile, kjer je on doma. Ti mu jo pokažejo; ali ta ne drži v njegove Znojile, ampak v neke druge z istim imenom. V tujih Znojilah mora revež dokaj pretrpeti, dokler ga nadaljnih nadlog ne reši njegov boter.

Povest je pisana v pravem narodnem duhu. Vse je opisano tako živo in drastično, kakor da bi se godilo ravnokar pred našimi očmi. Reči smemo, da bode ugajala veliki večini družbinih čitateljev.

Životopis „Mihael Debelak, kanonik v Trstu“ (sp. J. G.) nam kaže, koliko premore goreč duhovni pastir, koliko lahko koristi redoljub in blag odgo-

jitelj, kakoršen je bil pokojni Debelak. Pisatelj jo je s tem spisom prav dobro pogodil po znanem pregovoru: „Verba movent, exempla trahunt“. Iz skušnje vemo, kako rado čita naše ljudstvo dobre životopise in kako globoko mu segajo v srce.

Zanimiv je kanonika Križaniča „Razgled po katoliških misijonih“, v katerem opisuje, kako se sv. katoliška vera čim dalje bolj širi po vseh peterih delih sveta. Vsi podatki so nam všeč, osobito pa nam ugajajo oni, ki se tičejo afriškega misijona in suženjstva. Prepričani smo, da jih bodo Mohorjani radi prebirali, kajti kaj takega večina izmed njih še ni čitala. Opazili smo sledeče nedostatnosti: „Zastopiti“ (str. 82) in „obnašati se“ (str. 78) sta germanizma; za to imamo dobri slovenski besedi „razumeti“ ali „umeti“ in „vesti se“ ali samo „nositi se“. Prosiyo za misijonarjev (str. 82), prav: prosiyo misijonarjev. Jaz ne pretiram (str. 87), prav: jaz ne pretiravam. Odločno moramo tú poudarjati, naj vendar že enkrat nehajo pisatelji rabiti v svojih spisih krajevne izraze ali lokalizme in provincijalizme. Tak nepotreben provincijalizem je „tota“ (str. 78), m. „ta“. „Žene si, pipljejo“ (str. 82.) „zenice“; tega ne umejemo. Kaj pomeni beseda „brganja“ (str. 84)? „Dokler“ (str. 78 in drugod) v po-

menu „dočim“ daje časih stavku prav neprilichen smisel, na pr.: „Možje na teh otokih so skoro da nagi, dokler se žene dostojno oblačijo in pošteno obnašajo.“

Poučna spisa „Kmetijske šole“ (sp. dr. Josip Vošnjak) in „Odpisovanje zemljiškega davka zaradi elementarne škode“ (spisal F. Tratnik) bodeta prav dobro služila. Osobito prvi bode marsikaterega slovenskega kmeta vzpodbudil, da pošlje svojega sina v šolo učiti se umnemu gospodarstvu.

Pohvalno nam je zlasti omenjati spisa „Dva sovražnika naše dece“. Pisatelj nam opisuje v gibčnem jeziku dve otroški bolezni, davico in vrtico, pa tako spretno, da se čitajoč kar nič ne utrudimo, česar navadno nismo vajeni pri enakih sestavkih. Vroča ljubezen do naroda je govorila iz njega. Tako naj se pišo poučni spisi! — Mesto „odstraniti“ (str. 97) rabimo rajši „odpraviti“; „pogoltni“ (str. 98) mesto „pogoltni“ je najbrž tiskovna pomota.

Spis „Slovenski poslanci v državnem zboru“ (z njih slikami) ima namen Slovence seznaniti z onimi možmi, katerim so izročili skrb za svojo blaginjo in boj za svoje pravice.

Tudi letos nam „Razgled po svetu“ (sest. Ign. Žitnik) poroča o večjih znamenitostih, ki so se do-

javnih napravah? In ali po Vašem mnenju ni niti najmanjše ovire, da se kraljestvo Češko razdeli v parcele (Vesolost na desnici; klici na levi: Tega nismo zahtevali!), in da se enotnost te dežele, ki ima tisočletno zgodovino in tisočletno celotnost, po Vaši strankarski želji razkosa v departemente, priproste upravne okraje?

In če je to tukaj tako lahko mogoče, vprašam, zakaj se pa drugod temu tako upirate? Na Češkem n. pr. Vam je popolnoma v redu, da se od uprave kraljestva češkega odtrgajo nemški okraji, ki mejé na sosedno državo. (Čujte! na desnici.) Če se ne motim, Vam je tudi prav, da se tudi na Tirolskem neki del izloči iz enotnosti deželne politične uprave.

Če pa naši prijatelji in bratje, Slovenci na Stajarskem, pravijo: Reveži smo v enotnosti štajarski in nočejo nam dati narodnih pravic, — odtrgajte nas, ustanovite samostojno slovensko upravno pokrajino, ker je potrebno, — tu se rogate kraljestvu Sloveniji. Kar je enemu prav, veljati mora tudi za drugega!

Če je dobro, da za gotove namene morebiti pripravljate neke nemške in italijanske provincije, dovolite vendar tudi Slovincem, da si bodo smeli ustanoviti domačijo. (Prav dobro! na desnici.)

Toda, gospóda moja, na eni strani upijete, da prepoveduje to ustava, da morate braniti in varovati ustavo, na drugi strani Vam je pa ustava stara šara, kadar to tirja Vaša strankarska korist. Opravičeni niste tedaj, nazivljati se varuhe in stebre državnega interesa ter očitati vladi, da škoduje državnim koristim, ker noče odnehati poželjenju gledé strankarskega gospodstva.

Gospóda moja, prehajam k sklepu in najhujšemu očitaniu, katero rabite zoper sedanjo politiko večine in vlade.

Kakor je danes rekel že gospod ministerski predsednik, ruši po Vašem mnenju sedanja politika prav za prav državno enotnost, da, izpodkopala je celó že državo in prestol ter zabranjuje notranjo utrditev države. Da, če Vi, gospóda moja, kaj takega očitete vladi in večini, vprašati smemo po vsej pravici: Kaj pa ste Vi, gospóda moja, storili za notranjo utrditev te države? (Odobranje na desnici.) Spomnite se, cenjeni gospodje, kaj ste počeli, ko ste bili blizu dvajset let na vladnem krmilu, da bi na znotraj utrdili to državo? Pomislite le dobro in spomnili se bode, da ste v tem oziru pred vsem kakor mahnil z mečem, razcepili državo v dve polovici, razrušili enotnost in dali iz rok polovico onstran Litave.

Gospóda moja! To je danes veljavno državno pravo v Avstriji. (Poslanec dr. Kronawetter: Bilo je tudi že prej.) Ali je bilo prej tako, kakoršno je danes?

Ménim, da ni bilo tako (Poslanec dr. Kronawetter: O da! Pred letom 1848); toda danes je veljavno državno pravo v Avstriji ter ne smemo zaradi tega ničesa oporekati. Mislite pa li, da je bilo to utrditev avstrijskih notranjih razmer? Ko bi mi mogli navesti vsaj nekoliko državnih koristij, ki so Vam bile povod, da ste takó čudno utrjevali državo, potem bi mi bila stvar vsaj jasna. Toda merodajne Vam niso bile državne koristi, državni blagor in zgodovinske pravice kraljestva ogerskega, marveč

Vas je gnala edino le strankarska samopašnost, da ste razdvojili državo. (Odobranje na desnici.) Storiš niste tega takoj; dolgo ste deklamovali o uresničenju pravic madjarskega naroda, in sicer zoper češke poslance, ki so branili iste pravice; skušali ste dolgo časa, da bi pod svojo oblast spravili celo državo, ponemčili vse narode, vtepali ste dolgo časa Madjarom nemščino. Toda zamán! In še le, ko ste uvideli, da je trud Vaš zastoj, odnehati ste, vprašali niste, kaj je korist države, marveč ste na veliko kvar skupne monarhije drugo polovico prepustili Madjarom, le da bi obdržali in mogli ponemčevati vsaj prvo polovico. (Živahno odobranje na desnici.) In kaj bi Vi še danes radi storili, da bi utrdili to državo, katero zastopamo mi vsi? Večkrat smo se čudili: Edini program, kateri imate za utrditev te države, razvil je večkrat že tukaj vsaj odkritosrčni del Vaše stranke; odrezati hočete še Galicijo in Dalmacijo, da bi tem prej postali gotovi z ostalim delom. (Pritrjevanje na desnici.) Ali je v resnici državni interes, ki Vam narekuje take predloge? (Odobranje na desnici.) Bodite odkritosrčni in ne skrivajte se za državno korist, za katero se niti ne brigate, in recite naravnost: Interes nemško-liberalne stranke nas k temu goni, ni nam mar za državno korist, marveč le za-sé skrbimo. (Odobranje na desnici.) (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. decembra.

Notranje dežele.

Gospóda *Plenerja* in tovariše grozno skelin, katerega so dobili od ministerskega predsednika Taaffeja. Kakor znano, človek ni nikdar bolj otročji, kakor takrat, ko ga lomi huda jeza. To se je pokazalo tudi sedaj pri naših brezozirnih nemških levičarjih. Dumreicher pravi v nekem članku „Bohemie“: „Abstinenca Nemcev na Češkem bo toliko časa ostala polovičarsko delo, dokler se jej ne pridruži večje, premišljeno dejanje, ki bo moralo povzročiti prevrat v neznosnem državnem položaju, kakor hitro bo vlada sama ostala s svojimi pristaši“. Tedaj abstinencia tudi v državnem zboru! Menda pa tudi tukaj samó preté v svoji togoti ter niti ne mislijo pokazati, da so njihove pretnje resne. „Politik“ je dokazala, da bi v slučaju abstinencije mogel državni zbor po opravljenem redu brez ovir nadaljevati zasedanje, večina pa bi pri tem imela le dobiček, ker bi hitro vložila načrt, da se predrugeči volilni red. In s tem bi zadel zadnji smrtni udarec liberalno stranko v Avstriji. Levičarji skušajo lastno domovino pred inozemstvom teptati v blato, toda svet bo pri takih razmerah kmalu spoznal, da so naši gospodje nemški levičarji politiki, katere je že zdavno zasleplila samopašnost in veledomišljavost.

Zoper *hustilizem* je po vzgledu praškega nadškofa tudi budejeviški škof dr. Martin Josip Riha izdal pastirsko pismo, v katerem primerja Husove čestilce z efeškimi srebrarji, katerih načelnik Domitrij je upihal vstajo zoper Kristusovo cerkev, ker je vsled nove krščanske vere pretila nevarnost — njegovemu zaslužku.

Vnanje države.

Papežu Leonu XIII. je minolo soboto pri zadnji adventni pridigi vsled ogljenega vzduha, ki je puhtel iz žrjavnic, razpostavljenih po italijanskem običaju, postalo slabo, toda odleglo mu je kmalu, ko je prišel na čisti zrak. V ponedeljek zjutraj je da-

roval sv. mašo ter obhajal vse osebe svojega dvora. Liberalni listi so seveda tudi to priliko po svoje izrabili ter hitro oznanjali svetu, da je mrtvoud zadel sv. Očeta. — V današnjem konstitoriji je papež imenoval za škofe: Sedanjega škofa in partibus Zerra v Sobotici, pomožnega škofa Kosoveškega v Vladislavovu, škofijskega upravitelja Jacevskega v Lublanu, opata Novodvorskega v Ploku in opata Zdanoviča v Vilni. — Minolo soboto je Sv. Oče sprejel francoskega in avstro-ogerskega veleposlanika, zastopnike Prusije, Anglije, Bavarskega, republik Kolumbije, Bolivije, Kostarike in Brazilije, kakor tudi ruskega agenta Izvolskega, ki so mu prišli čestitat k novemu letu.

V Leskovcu so dne 23. t. m. praznovali obletnico, odkar jih je *srbski* meč rešil turškega jarma. Tem povodom so kralju Aleksandru poslali brzojavko, ki sklepa z besedami: „K Bogu pošiljamo svoje gorke molitve za té, kralj srbski in sin našega dragega spasitelja. Živi dolgo in oprostí naše ostale brate po vzgledu svojega očeta.“

V Peterburgu kroži govorica, da se je *ruskemu* vojnemu ministru Vanovskemu in načelniku generalnega štaba Obručevu posrečilo, omajati stališče finančnega ministra Višnegradskega. Slednji bo bajé prevzel portfelj prometnega ministra Hübbeneta.

Francoski škofje so sklenili protest do pravosodnega ministra Théveneta, ker je šestdesetim župnikom ustavil plačo. — Mej desničarji se še vedno ni položaj popolnoma razjasnil. Dosedaj razločujejo pet desničarskih skupin, ki pa deloma niso še končno osnovane: 1. rojalistiška; 2. neodvisna s Cassagnacom, de Mackau-om itd.; 3. bonapartovska; 4. ustavoverna; 5. demokratska. Prva skupina broji dosedaj nad osemdeset članov, to je toliko, kolikor zadnje štiri skupaj, ki bodo imele le tedaj nekaj pomena, ako se bodo s prvo pri odličnih zadevah združile.

Komaj je postala zloglasna postava gledé „opere pie“ pravomočna, že misli *italijanski* ministerski predsednik na nove žrtve, katere bo vrgel v nenasitno žrelo prostozidarskega moloha. Kakor namreč „Osservatore Romano“ poroča, predložil bo Crispi parlamentu postavo, ki bo pooblaščevala vlado, da bo smela začasnó ali tudi stalno preklicati kraljevski „placet“ in „exequatur“. Ako bo v resnici postal ta zakon pravomočen, prepovedovati bo smela italijanska vlada papežu vsako izjavo, vsak pozdrav do vernikov. Takó tedaj sodijo liberalci o takozvanih poroštenih postavah!

Pismena poročila „Berl. Tagbl.“ iz Lisabona pripovedujejo o razširjenem republikanskem gibanju v *Portugalu*. Vlada ima tem težavnejše stališče, ker je republikansko mišljenje pridobilo privržence tudi že med višjimi uradniki in vojniki ter dotični vodje izrabljajo prepir z Anglijo za svoje namene, proglašajoč Serpo Pinta za narodnega junaka in bujskajoč narod na korist portugalskim naselbinam. To gibanje je popolnoma slično onemu v Španiji ter si je na prapor zapisalo „veliko iberijsko republiko“. „Times“ celó pravi, da so republikanci tudi v najbližji okolici kraljevi.

Braziljska cesarica je predvečeraj popoldne v Oportu za srčno hibo umrla. — Londonska brzojavka poroča iz Rio-Janeira: „Protirepublikanska vstaja v Rio-Janeiru je trajala od 18. do 20. dne t. m., ter je vlada še vedno ni zadržala. Častniki, vojniki, pomorščaki in meščanje so se udeležili rabuke zoper Fonsecovo vojaško diktaturo. Še le po krvavih cestnih bojih so republikanski vojniki vsaj deloma monarhično gibanje zatrli. Veliko oseb je zaprtih. Tudi v provincijah so bile enake izjave. Enako političnemu je pa tudi finančni položaj jako resen. Državni zaklad ne more več dajati predplač za javne stavbe.“

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 21. decembra. („Matica Hrvatska“). „Matica Hrvatska“ je imela 15. decembra svojo letošnjo glavno skupščino, na katero se je zbralo toliko odličnega občinstva, da je bil prostor „Matične“ dvorane čisto napolnjen. Ker od treh predsednikov „Matice“ ni mogel nobeden skupščini predsedati, predsednik Kukuljević in podpredsednik Jurković nista več živa, drugi podpredsednik Lopašić pa je bolan, izbrala je skupščina enoglasno za predsednika glavnej skupščini mestnega svetovaleca Benkovića, ki je odprl zborovanje. Najpoprej je čital tajnik „Matice“ Ivan Kostrenčić v imenu odbora „Matice“ in podpredsednika Lopašića malo besedo v spomin milih pokojnikov, katere je „Matica“ letos zgubila, in sicer v spomin Ivana Kukuljevića, Janka Jurkovića, Adolfa Vebera in Autona Mažuranića. Skupščina je poslušala to besedo napeto ter je končno vskliknila tej četvorici narodnih pobornikov: Večna slava, neumrlí spomin in zahvalnost jim ostala v narodu! Potem je čital isti tajnik tudi svoje tajniško in blagajniško poročilo, iz katerega se vidi tudi v tem letu popoln „Matičin“ uspeh v književnih in gospodarskih poslovi. Od letošnjih izdanih knjig (7000 zvezkov) so že skoraj vse razprodane, a čez mesec dni bo „Matice“ izdala zopet deset knjig (devet za članove in eden zvezek

godile po širnem svetu, v Avstriji in posebej na Slovenskem. — Mesto „za uboge“ v samostalniškem pomenu je rabiti pravilno „za ubožce“. Mestnik „po svetemu pravilu“ je tiskovna pomota.

Slednjič naj omenjamo še „Zastavice v podobah“, ki se nahaja na zadnji koledarjevi strani in bode marsikateremu družbeniku trd oreh.

Družba sv. Mohorja je zavod, kateri je za nas Slovence neizmerne važnosti. Ako pomislimo, da šteje 46.042 udov, večinoma iz preprostega naroda, tedaj pač moramo pritrditi odboru, ki vedno spodbuja priznane slovenske pisatelje, naj mu pošiljajo spisov, češ, da potrebuje dobrih spisov, zlasti dobrih povesti. Čudno pa se nam zdi, zakaj nočejo pisatelji zbirati se številniše okrog družbe: nikjer bi njih trud ne bil bolj poplačan nego tu. Toliko tisoč zvestih, dovtetnih čitateljev bi našli, v toliko tisoč blagih src bi naenkrat vsejali lepe nauke in spomine. Komur je v resnici mari napredek narodov, naj se oklene družbe sv. Mohorja; zlasti oni pisatelji, katerim je dal Bog pesniški dar, naj bi jej pošiljali lepih, dobrih povesti, ker teh najbolj pogrešajo. Znanstvene stvari so za malokaterega. Najbolj dosežajo svoj namen nabožne knjige in pa leposlovne. Kar se tiče prvih, izrekam željo, naj bi se

še nadalje izdajale take knjige, kakor so n. pr. Hodi za Kristusom; saj jih je še mnogo, n. pr. Alfonza Liguorija, Ludovika Granadskega, Frančiška Saleškega; s takimi knjigami se verski čut v narodu neposredno utrjuje in oživlja. Z leposlovnimi spisi pa se isti namen doseže lahko, če tudi bolj posredno. Da bi pač pisatelji hoteli to spoznati! — O tej priliki se ne moremo znebiti neke tožne misli. Odbor naznanja v koledarju, da je prejel med drugimi tudi več povesti. Da so bile vse slabše, kakor nekatere objavljene, to je pač silno žalostno znamenje. A čudno se nam zdi, ako je odbor v taki zadregi za povesti, zakaj ni objavil Bohinjčevega „Žganjarja“, ki je bil lani obdarovan? Ali ga morda hrani za slabše čase?

V obče pa moramo reči, da odbor vzgledno deluje. Brez hrupa, brez javnega priporočanja pridobiva vedno novih članov, izdaja vsako jesen šestero knjig, ki romajo po vsem Slovenskem. Tu mora biti pač božji blagoslov! Sklepamo z željo, naj bi družbi v bodoče narastlo število članov na 50.000, in naj bi se zbrali okrog nje dobri, plemeniti pisatelji!

prevodov grških in latinskih klasikov). Bodo li tudi te knjige „Matične“ tako hitro razpečane, nakanila je „Matica“ do konca l. 1890. izdati še tretje knjige, tako da bi v dveh letih kakih trideset knjig izdala. To bi „Matica“ rada zato izvela, da pride v sklad s svojo izdajo knjig in dotičnim letom, ker letošnje prve knjige so izdane na račun l. 1888., druge pa bi bile za letošnje leto, a s prihodnjim letom bi bilo izjednačeno izdavanje, kar se mora le odobravati. Da se bode to tudi zgodilo, porok nam je marljivi odbor „Matičin“ pa tudi članovi, ki se marljivo vpisujejo, pa zatorej „Matica“ tudi v gospodarskem pogledu lepo napreduje. Članov je imela letos vseh vkup 7248. To je gotovo takšen in tolik broj, da se dá težko veči pomisliti, pa bode treba posebno delovati, da se ta velik broj za bodočnost vzdrži. Dohodkov je imelo društvo pretečenega leta čez 29.000 gld., in od tega je vložilo do 6000 gld. v glavnico, kar je najboljši dokaz dobrega gospodarstva. Imetka ima zdaj „Matica“ vkup s hišo v vrednosti čez 120.000 gld.

Skupščinarji so poslušali to poročilo tajnika in blagajnika „Matic“ z nekoliko napetostjo in odobravanjem, in ko je na koncu spomnil, da „Matica“ z včerajšnjim dnevom dovršuje izza svojega preporoda prvo razdobje od dvacet let, da je „Matica“ v tem prvem razdobju izdala s troškom kakih 200.000 gld. do sto knjig, da je te knjige razpečala med narod v 500.000 iztisih in nabrala v tem času tudi glavnico do 100.000 gld., tedaj nastane burno pozdravljanje in veliko veselje, katero se je odrazilo zopet v želji tajnika „Matic“, da bode tako srečno tudi bodoče razdobje v delu in napredku, kar pa on upa, ako bode vladala sloga, ljubezen in strpljivost med članovi „Matic“ tudi v bodoče, kakor doslej! Potem je bil podeljen absolutorij za prošle račune celemu odboru in blagajniku „Matic“, in nato je podelil predsednik besedo odborniku Folnegoviću, da v imenu književnega odbora „Matic“ kot izvestitelj predloži glavni skupščini svoj predlog.

G. Folnegović je čital zares prekrasno sestavljeni predlog odbora „Matic“, v katerem se izraža spoštovanje odbora „Matic“ nasproti starim zaslužnim književnikom ter priporoča mlajšemu naraščanju, da se trudi vzdržati zvezo mej starejšimi in mlajšimi delavci na književnem polju, ker je treba tudi to pomisliti, če novejši čas v mnogem bolje vspeva nego starejši, da dandanes naša knjiga nima toliko zaprek in neprilik, kakor v poprejšnjem času, posebno še v času našega preporoda.

Potem omeni trud naš gledé hrvatske lepe knjige, spomni se imena Ivana Trnskega kot očeta te vrste in naše knjige, kar je skupščina z glasnim odobravanjem sprejela. „Matica“, želeč zasluge Ivana Trnskega za našo knjigo posebnim načinom odlikovati in priznati, je sklenila, da glavnej skupščini predloži, naj Ivana Trnskega kot prvega med Hrvati imenuje počastnim članom „Matic“. Skupščina je sprejela ta predlog z največjim oduševljenjem in g. Ivan Trnski, ki je bil prisoten, bil je globoko ginjen vsled izraza priznavanja in odobravanja, ki so mu ga vsi prisotni članovi izkazovali. Ta lepa hvaležnost mora razveseliti srce vsakega rodoljubnega Hrvata, ki zna ceniti tako velike zasluge slavljenca za hrvatsko lepo knjigo. Čast „počastnega članstva“ je „Matica Hrvatska“ dozdaj izkazala samo enemu možu, namreč nepozabljivemu vodji in očetu Slovencev, pokojnemu dr. Janezu Bleiweisu, a med Hrvati je zdaj prvi Trnski, katerega je „Matica“ tako počastila.

Potem so bili voljeni novi članovi odbora „Matic“ ter je za bodoča tri leta izbran za predsednika naš slavní zgodovinar profesor Tade Smičiklas, za književnega predsednika Jos. E. Tomić, za gospodarskega podpredsednika R. Lopašić, a za odbornike prof. dr. Marjanović, prof. Kišpatić, književnik Kumičić in trgovec A. Eisenhuth. O knjigah, katere bode izdala „Matica“ za tekoče leto, poročal vam bodem, ko jih prejmem.

Slovstvo.

Drobtinice XXIII. letnik.

(Vredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marjanišča. Izdala „Katoliška družba“ za Kranjsko. V Ljubljani 1889.)

(Dalje.)

Drugi životopisi: Ivan Belec, župnik in pisatelj, je izšel iz peresa gospoda vrednika. Ta životopis je sestavljen jako logično in poučno, je zares živ životopis. In če tudi se je rajni Belec marsikomu po zunanem zdel nekako suhoparen, ta živo-

topis mu to lastnost odvzame zlasti s tem, da pisatelj pogleda Belcu v dno duše. Gosp. pisatelj piše v tem sestavku o vzorih in mislih in željah, katere so v Slovincih že dolgo vrsto let na dnevnem redu, na pr. o razmeri vere do narodnosti, o slovanski liturgiji i. dr. Iz tega životopisa se more tudi posneti, kako piše odkritosrčen prijatelj o zvestem prijatelju.

Sklepno piše gosp. vrednik, da ga je v popisnem tem življenju najbolj zanimal razvoj, katerega se je zelo veselil, ko ga je mogel opazovati na Belcu, in ker je ta razvoj večinoma zasluga Belca samega, naj bode pokojniku ta spominek — zaslužen plačilo.

Na str. 223 v. 14. in na str. 250 v. 5. se pisatelj nekoliko ponavlja. Zaradi poznejših čitateljev bi bilo dobro pripomniti, kaj hoče naznaniti primerá Jerusa II. (str. 238).

Tudi tretji životopis je sestavil gosp. dr. Fran Lampe. Ljudevit Perona, magistratni svetovalec ljubljanski, je tu vrlo označen. In zakaj ravno on? „Da bi se učila zlasti naša mladina, kako je mogoče in kako se mora tudi v svetnem stanu živeti lepo, živeti krščansko. Može svetnega stanú pa naj bi povzeli iz tega životopisa, da ni nečast omikanemu možu, ako živi kot dober katoličan, ampak prav narobe: čast in sreča.“ Na str. 252 in 256 se pisatelj spet nekoliko ponavlja. Kdor čita (str. 256), da je Perona v mladih letih pesnikoval in dal več svojih pesmij natisniti pri Milicu, je po pravici radoveden, ali so bile slovenske ali nemške.

S takimi pomočki (le nekoliko raznih poročil) podati tako vzorno karakteristiko, to more le tak pisatelj, ki se zná vglobiti v človeškega duhá in zreti v njegovo sree.

Vrednikov „dostavek životopisom“ je tudi prav primeren in potreben. V njem nas g. vrednik spodbuja, da posnemamo lepe vzglede in se vrlih móž hvaležno spominjamo. Dalje čitamo: „Ne samo v prid „Drobtinice“, ampak v prid našemu narodu prosim slovenske rodoljube prav uljudno, naj priskrbé in naj mi pošljejo primernih životopisov. Tudi izmed pokojnikov svetnega stanú jih je mnogo, ki zaslužijo spominek v „Drobtinice“; naj bi se gg. pisatelji na take ozirali. V životopisih moramo podajati čitateljem resnico, slikati moramo podobe tako, da se vjemajo s pravim obrazom.“

„Raznoterosti“ hrani v sebi četrti del „Drobtinice“.

Gosp. Andrej Karlin je opisal „Katoliški shod na Dunaju“. To mu je bilo toliko lože, ker je bil tudi sam prisoten. V prvem oddelku je načrtano delovanje v odsekih z ozirom na važniše govore, drugi pa omenja nekaterih govorov pri skupnih slovesnih sejah.

Spis je sestavljen prav pregledno. Taki spomini morajo čitatelja v resnici navdušiti. In če tudi je marsikateri že čital v tistih dneh daljša poročila v „Vaterlandu“ ali krajša pa tudi izvirna v „Slovenec“, ne bode mu žal, če je prečita še v „Drobtinice“, saj je pisano vse s pravo unemo. „Iz teh črtic uvidiš, ljubi čitatelj, da je bilo delovanje resno, da so bili sklepi globoko premišljeni in pa prav jasno osvetljeni od svete vere Kristusove.“

Sledé: „Žalostni in veseli dogodki v sedanjosti.“

Pod naslovom: „Suženjstvo v Afriki“ je kratko pa živo popisana ta neizrečena sramota 19. veka. Na str. 277 v. 8. in na str. 278 v. 17. je zaznati nekoliko ponavljanja.

„Kako se godí katoličanom na Ruskem, kako trdi so Rusi proti katoličanom in kako malo vredni one hvale, katero jim dadó nekateri narodnjaki“, kaže pismo objavljeno pod naslovom: „Stiskanje katoličanov na Rusko-Poljskem.“

„Vojska zoper versko šolo“ je pregledana prehitro.

Četrti spis: „Posvečevanje prvostolnice v Sarajevu“ (spisal J. L.) bo zanimal vse Slovence, zlasti pa Kranjce zaradi zvonov. Pridejana je podoba: Pročelje prvostolne cerkve „Jezusovega Srca“ v Sarajevu, kakor jo je prinesel tudi „Dom in Svet“ št. 11. po „Spomenici o posveti prvostolne cerkve Srca Jezusovega v Sarajevu.“

G. A. Kržič-a govor in spis: „Zmotnjave in zmote“ naj nadomešča, kar gospod vrednik naznanja v „Predgovoru“: „Zaradi drugega gradiva, katerega nisem lahko mogel letos odložiti, izostal je zabavni del.“

Za take proizvode je g. Kržič kakor vstvarjen. Kar pa pripoveduje na str. 294., čital sem nekako slšno zavito že nekje v starih „Drobtiniceh“.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podelil preč. g. dekanu in župniku v Ribnici, častnemu kanoniku Martinu Skubicu, viteški križec Fran-Josipovega reda.

(Razpis častnega darila.) Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 goldinarjev častnega darila povesti slovenski, obsezajoči najmenj 10 tiskovnih pól. Snov bode zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Povest mora biti spisana tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugoti literarnim namenom „Matic Slovenske“. Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega pravilnega reda po 20—30 gld. za tiskovno polo. Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matic Slovenske“ do 1. junija 1890. leta. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično gaslo. Večkrat se je poudarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Matičin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospešiti tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter svojim članom podati v roko lepo zabavno knjigo. Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeja, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu. —

Odbor „Matic Slovenske“.

(Dnevni red seji ljubljanskega občinskega sveta) v ponedeljek 30. dan decembra 1889 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila predsedstva. II. Finančnega odseka poročilo ob občinskem proračunu za 1890. leto. III. Policijskega odseka poročilo ob vredbi prometa po Dolgih ulicah. IV. Vodovodnega odseka poročilo o službinskih stvaréh. V. Stavbinskega odseka poročilo o nekem prizivu v stavbinskih stvaréh. VI. Sprejem občanov.

(Volilni shod.) katerega je za minolo soboto zvečer sklical deželni poslanec g. Ivan Hribar, je zaradi prepiche udeležbe preložen na nedeljo dne 12. januarja ob 11. uri dopoldne.

(Božična slovesnost) v Lichtenturnovi dekliški sirotišnici 28. dan t. m. se je zvršila jako dobro. Petje in godba sta bila hvale vredna. Prav ljubo ste odmevali pesmici: „Pozdrav“ in „O preljubi Jezušček naš“. Zbor je bil dovolj močan za ta prostor. — „Križ iz zlata“ je deklamacija polna lepih mislij. Govorili ste dve deklici; videlo se je, da more vaja še mnogo pridejati naravni ženski zgovernosti. Za tem so peli „Očev kraj“, arija mična, izpeljava dobra. Sledila je alegoriška slika „Milosrčnost“ v dramatiški obliki. Na odru je stalo sedem malih utic. Srednja je bila največja z nadpisom „milosrčnost“, prva na desno je stala „resnica“, druga „mir“, tretja „nedolžnost“, na levo pa: prva „ljubezen“, druga „pravičnost“, tretja „strah božji“. Bila je cela vas. Tukaj sem pride spokorno oblečena deklica, ki ima trdno voljo zapustiti goljufni svet. Ali kam se hoče reva zateči pred zapeljivim svetom, ki je v podobi preširno oblečene deklice skušal našo spokornico. Obrne se najprej proti koči „pravičnosti“ in prosi zavetja. Toda „pravičnost“ je natančna, naši spokornici pove vse krivice njenega življenja, ki niso še popravljene in dokler se to ne zgodi, tako dolgo je ne more sprejeti pod svojo streho. Na to vrata zapre in naša spokornica je stala potrta na cesti. Kar pride spet skušnjavec v podobi one preširne deklice. Vendar ni se dala zapeljati. Prosi zavetja dalje pri tej in oni koči, a vse kreposti so stroge in mnogo terjajo, da sprejmó zbegano revo med sé. Vse to porabi svet in vedno huje nadleguje našo spokornico, dokler se ne zateče v kočó božjega usmiljenja, kjer jo mali Jezus z veseljem sprejme in kjer najde varno zavetje. Nato so prišle vse druge čednosti in se spravile z našo spokornico. — Misel je prelepa, a za otroke pretežka brez dobre razlage, tudi za odrasle sploh je stvar prekratko umerjena. Na to je zbor v lepi pesmi hvalil usmiljenje božje. Nadaljna igra je bila: „Ubogi Jezušček“. Osnovana je igra dobro in igrale so deklice izvrstno. Mali dve hčerki Marjete vdove

ste bili čez vse. Pravilna izreka, gladka govorica, otroška živahnost itd. Vse je šlo kot na nitki, le oder je preveč priprost za take velike razvoje in le otroška priprostost igralk jih je rešila ob raznih prilikah iz zadrege neprimerne odra. Za konec smo gledali živo podobo „Rojstvo Jezusovo“ v bengalski svetlobi med angeljskim petjem. — Za ves ta trud so bile obdarovane sirote z božičnimi darili. Za sklep je donela „Cesarska pesem“ po dvorani. — Obiskali so sirote ta dan: Nj. ekselencija knezoškof, preblag. gospod dež. predsednik baron Winkler, c. kr. šolski nadzornik gosp. prof. Levec, baroninja Winklerjeva, gospa Grassellijeva, gospa Murnikova, grofinja Auer-spergova itd. Vsi smo se poslovlili s tem prepričanjem, da kaj takega stori le krščansko usmiljenje.

(Božična predstava) v Lichtenturnovi sirotišnici bo na novega leta dan ob 4. uri popoldne.

(Tukajšnja čitalnica) je imela zadnjo soboto na večer svoj XXIX. občni zbor, v katerem so bili v odbor voljeni sledeči gg.: Dr. vit. K. Bleiweis, A. Dečman, Fr. Drenik, Fr. Gerbič, dr. V. Gregorič, dr. M. Hudnik, F. Kadilnik, E. Lah, A. Ledenik, J. Paternoster, A. Skaberne, Fr. Soss, A. Trstenjak, A. Zagorjan in dr. Fr. Zupanc.

(Šolska slavnost.) Iz Idrije se nam poroča: Kakor že nekaj let sem, vršila se je tudi letos dné 23. t. m. dopoldne ob 11. uri lepa slovesnost v telovadnici c. kr. rudniške šole, kajti obdarovanih je bilo 103 revnih učencev in učenk deloma z obutvijo, deloma z obleko. To slavnost so počastili gosp. mestni župan Št. Lapajne, g. c. kr. rudniški nadoskrbnik K. Brož kot namestnik bolnega c. kr. rudniškega nadsvetnika g. J. Novak-a, gosp. c. kr. žgalniški oskrbnik in krajni šolski nadzornik V. Spirek, g. katehet L. Picigas in učiteljstvo. Gosp. katehet je vspodbujal mladino v lepem ogovoru k pridnosti in hvaležnosti. Potem je šolski vodja bral imena otrok in vsak je dobil namenjeno oblačilo ali obutev. Učenec in učenka sta se v imenu obdarovanih navzočim odličnjakom zahvalila. Da je pa bilo mogoče toliko otrok obdarovati, gré v prvi vrsti hvala slavnemu občinskemu zastopu, ki je v ta blagi namen daroval 100 gld.; dalje gg. c. kr. rudniškim uradnikom z veleč. g. c. kr. rudniškim nadsvetnikom J. Novakom na čelu, čast. duhovščini, gg. sodniškim, davkarskim in gozdarskim uradnikom, posebno pa še gg. trgovcema Fr. Ks. Goli-ju in V. Trevnu, ki sta podarila mnogo blaga. Šolsko vodstvo spolnuje prijetno dolžnost, da se tem potom vsem p. n. dobrotnikom v imenu šolske mladine najtopleje zahvaljuje in isto naklonjenost tudi v prihodnje priporoča.

(Ovacija.) Povodom imendne g. Ivana Föderla se je zbrala deputacija gg. upravnih odbornikov okrajne bolniške blagajnice ljubljanske, razsodišča in nadzorovalnega odbora, blagajničnih zdravnikov, na čelu jim podnačelnik g. A. Leutgeb v blagajnični pisarni. Gospod podnačelnik je izročil godovniku po g. Dreniku krasno izdelano čestitko, podpisano od vseh funkcionarjev, ter mu čestital v imenu vseh treh odborov v toplem nagovoru in izrekel priznanje za požrtvovalno in odločno delovanje v korist blagajnice ljubljanske. Navzočni gospod komisar Tomec mu je čestital v imenu politične oblasti mesta ljubljanskega in poudarjal, da mora čestitati tej blagajnici na tako vrlem načelniku, ki umno vodi ta novi koristni zavod.

(Dijaška in ljudska kuhinja) je dobila ves čisti dohodek v znesku 57 gld. 27 kr. od razstave slik, katero je priredila domača umetnica gđe. Ivana Kobilca. V isti namen je darovala gospa Jeaneta Recher 10 gl.

(Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska) V ddbi petih mesecev obolelo je 246 blagajničnih udov, izmej teh je 219 moških in 27 ženskih. Umrlo je 7 udov, mej temi 1 ženska. Izplačalo se je bolnišćine 1517 gld. 74 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 409 gld. 50 kr., voznine 34 gld. 11 kr., pogrebščine 88 gld., zdravniških troškov 807 gld., za zdravila 230 gld. 80 kr., za kopelji 42 gld. 20 kr., za terapijske pripomočke 14 gld. 33 kr. in za obveznino 15 gld. 76 kr., skupaj 3159 gld. 44 kr.

(Iz Cerknice) se nam poroča: Pri občnem zboru „narodne čitalnice“ so bili izvoljeni v novi odbor sledeči gg.: Franjo Gerbič, predsednikom; K. Demelj, tajnikom; Ivan Strgulje, blagajnikom; Josip Milavec, Alojzij Pogačnik, Franjo Šerko, A. de Schiava, Ernst Hieng, Franjo Zagorjan in M. Završnik, odborniki. Ob enem se je sklenilo, da

bode 1. predpuštna veselica dné 19. jan. 1890. Natančnejši vsopred razglasil se bode pozneje.

(Narodna čitalnica v Kranji) priredi Silvestrovo veselico dné 31. decembra 1889. Začetek ob 8. uri zvečer. Vspored: I. „Uršika in Matevžek ali uropana deklica.“ Orijentalna idila s petjem in godbo v treh ginjaivih dejanjih in mnogih smešnih prizorih. Sestavilo in spisalo več znamenitih poznavateljev carigrajskih razmer. II. Šaljiva loterija. III. Ples.

(Narodna čitalnica v Kamniku) priredi v sredo 1. januarja 1890 veselico na korist fondu za pre-naredbo odra. — Vspored: 1. „Strije in teta“, ve-seloigra s petjem v dveh dejanjih in predigro, prosto po Albiniju poslovenil Boleslav S. 2. Ples. Vstop-nina navadna, večji darovi se hvaležno sprejmó. Začetek ob 7. uri zvečer. K tej veselici prav uljudno vabi č. ude in góste ODBOR.

(Veselico) priredita svojim udom „novomeška čitalnica“ in „Dolenjski Sokol“ v prostorih „Narod-nega doma“ na Silvestrov večer (31. decembra 1889). — Vspored: 1. Tombola. 2. „Dva najemnika v eni sobi“, šaljiva igra v enem dejanji. 3. Telo-vadba štirih „Sokolov“ na bradli. 4. Komični prizor: „Hišni oskrbnik št. 3“. 5. Prosta zabava, pri kateri svira oddelek meščanske godbe. Začetek ob 8. uri zvečer.

(„Mir“), tako slóve novi češki konservativni tednik, izhajajoč vsako soboto v Olomuci na Moravi. Vrednik izbornu vredovanemu listu je g. Jan Lang in stoji na leto po pošti 4 gld. „Mir“ se poteza na podlagi najboljših načel za boljši napredek na vsa-kem polji človeškega znanja, da bi cerkev in domo-vina procvitali in se krepili, da bi Avstrija postala mo-gočna znotraj in zunaj in da bi se premišljeni življi vseh avstrijskih narodnostij spojili k obrambi zoper širitelje novošegnegga suženjstva, ki imajo iz verskih in narodnostnih preprirov samo korist. „Mir“ je pisan v prav umiljivi češčini; priporočamo torej list toplo slovenskim rodoljubom, ki so vsaj nekoliko večji češkemu jeziku.

(Prebivalstvo Zagreba in Oseka pred 40 leti.) Koncem l. 1848 je bilo v Zagrebu 6824 prebivalcev, v Oseku 12.025. Od tedaj se je prebivalstvo v Za-grebu pošesterilo, v Oseku niti podvojilo. V celi Slavoniji je bilo prebivalcev 313.467, v Hrvatski 509.566, v vojniški krajini 759.905. Vkupe ste imeli Hrvatska in Slavonija 1,631.161 prebivalcev, sedaj pa 1,802.499.

Raznoterosti.

— Brazilijske republike himna je za-časno „marsellaise“. Izbral si jo je Fonseca sam. — Uradni list ogerske vlade je minole dni objavil, da je vinotržec Palugyay v Požunu imenovan za dvornega založnika brazilijskega cesarja. Imenovanje „post festum“!

— V drobu nekega vola je dobil mesarski mojster v Koblicah težak zlat prstan, v kateri je bilo vrezljano: „Napoleon III. empereur 1862“.

Telegrami.

Dunaj, 30. decembra. Nastopni ministri so bili odlikovani: Falkenhayn z velikim križcem Leopoldovega reda, Welsersheimb je imenovan za člana gospodske zbornice, Gautsch je povzdignjen v baronovski stan, Schönborn in Zaleski sta dobila red železne krone prve vrste.

Dunaj, 30. decembra. Posvetovanje nem-ških in čeških zaupnih množ se bo pod pred-

sedstvom Taaffejevim, ki za sedaj edini za-stopa vlado, pričela 4. dan januarja v pa-lači ministerstveno - sovetnega predsedstva. Knez Aleksander Schönborg je h konferen-ciji tudi povabljen.

Florencija, 30. decembra. Gledališče „Re Umberto“ je sinoči pred predstavo začelo goreti. Požar je trajal celo noč ter poslopje popolnoma vpepelil. Navstal je, ker je počila plinova cev.

Berolin, 30. decembra. Avstrijski podanik, izdelovatelj glasbil Hamm, je zaradi socijali-stiške agitacije iztiran.

Zanzibar, 29. decembra. Eminu paši se je zopet shujšalo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stan je	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celziju			
28	7. u. zjut. 748.5 2. u. pop. 747.9 9. u. zveč. 748.3	—4.2 —4.0 —6.0	sl. vzh. sl. svzh. "	oblačno "	12.00 sneg
29	7. u. zjut. 746.4 2. u. pop. 746.0 9. u. zveč. 746.2	—6.4 —3.2 —4.0	brezv. sl. vzh. "	sneg oblačno "	13.00 sneg

Srednja temperatura obeh dni —4.7° in —4.5° za 1.8° in 1.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld. 90 kr.
Srebrna 5% " 100 " 16 %	86 " 45 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 15 "
Akcije avstr.-ogerske banke	921 " "
Kreditne akcije	321 " 50 "
London	117 " 75 "
Srebro	— " "
Francoški napoleond.	9 " 36 "
Cesarski cekini	5 " 59 "
Nemške marke	57 " 921/2 "

Cvet proti protinu po dr. Maliči,

1 steklenica 50 kr., je odločno najbolje zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Dobiva se v (3)

lekarni Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan s prvo pošto.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiu stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleibüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (20)

Cenike na zahtevanje.

Vrelec „Carinthia“, alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vse-bine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim v lédjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (56)

Katranove pastile
lekarja Piccoli-ja
v Ljubljani preso-
zajo v svojem učinku vse podobne izdelke. Iz-
vrstno sredstvo so proti kašlju, hripavosti,
boleznim v ratu, bronhiji in pljuč. Skatlica
25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z
obratno pošto. (4)